

Volunteers from School

Οδηγός για εκπαιδευτικούς

Ενότητα 5 - Ανάγκες κατάρτισης για εκπαιδευτικούς, μαθητές και μαθήτριες πριν από την έναρξη μιας εθελοντικής δραστηριότητας στο σχολείο.

**Funded by
the European Union**

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2022-1-ES01-KA220-SCH-000087095.

Volunteers from School - 2022-1-ES01-KA220-SCH-000087095

Τίτλος έργου:

Volunteers from School (VoterS)

Πρόγραμμα:

Erasmus+

Είδος Δράσης:

KA220-SCH - Συμπράξεις για συνεργασία στη σχολική εκπαίδευση

Αρ. σύμβασης έργου:

2022-1-ES01-KA220-SCH-000087095

Διάρκεια:

01/09/2022 - 31/08/2024 (24 μήνες)

Χώρες:

Ισπανία, Ελλάδα, Ιταλία

Πακέτο Εργασίας 2:

Κατάρτιση εκπαιδευτικών "Volunteers from School" με αντίστοιχα σχέδια μαθημάτων

Εργασία 2.2:

Ανάπτυξη μαθημάτων κατάρτισης εκπαιδευτικών

Υπεύθυνος έργου:

IDEC

Συγγραφέας:

Cooperacion Internacional

Επίπεδο διάδοσης:

Δημόσιο - Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International

Ημερομηνία:

30/ 06/ 2023

Πίνακας Περιεχομένων

1. Εισαγωγή	3
2. Τεχνικές και εκπαιδευτικοί πόροι για εκπαιδευτικούς προκειμένου να διαχειρίζονται και να ενεργοποιούν ομάδες και να επιβλέπουν εθελοντικά προγράμματα..	3
2.1. Η πρώτη επαφή με διαφορετικές πραγματικότητες	3
2.2. Ένα πρακτικό παράδειγμα διαχείρισης αυτής της πραγματικότητας	3
2.3. Ενδυνάμωση	3
3. Ανίχνευση των αναγκών κατάρτισης:Τι πρέπει να γνωρίζουν οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες για μια συγκεκριμένη εθελοντική δραστηριότητα;	4
3.1. Επίγνωση της κοινωνικής πραγματικότητας	4
3.2. Επίγνωση της κοινωνικής ανταπόκρισης	4
3.3. Γνωρίζοντας πώς να βοηθήσετε	4
4. Χρήση εξωτερικής εμπειρογνωμοσύνης για την εκπαίδευση των μαθητών και των μαθητριών στον εθελοντισμό	5
4.1. Η πρώτη συνάντηση: στόχοι και προστιθέμενη αξία	5
4.2. Τα εκπαιδευτικά ημερολόγια	5
5. Σύστημα παρακολούθησης του έργου για τους εκπαιδευτικούς	6
6. Νομικές πτυχές που πρέπει να ληφθούν υπόψη στις δραστηριότητες εθελοντισμού στα σχολεία	7
6.1. Δικαιώματα των εθελοντών και των εθελοντριών	7
6.2. Καθήκοντα των εθελοντών και των εθελοντριών	7

1. Εισαγωγή

Πριν αρχίσουμε να εξηγούμε τις συγκεκριμένες πτυχές της έναρξης μιας δραστηριότητας, πρέπει να σκεφτούμε γιατί θέλουμε να συμπεριλάβουμε τον εθελοντισμό στα σχολεία.

Η κοινωνική δέσμευση πρέπει να αφορά όλους τους φορείς της κοινωνίας. Έτσι, τα σχολεία θα πρέπει να επικεντρωθούν στην Εκπαιδευτική Κοινωνική Ευθύνη. Δηλαδή, να σκεφτούμε και να αντιμετωπίσουμε τον τρόπο με τον οποίο συμβάλλουμε στην κοινωνία ως θεσμό και από εκεί να εργαστούμε προς την κατεύθυνση δύο στόχων: να ευαισθητοποιήσουμε και να διδάξουμε την πολιτική ευθύνη στους μαθητές και τις μαθήτριες και να ενθαρρύνουμε τη συμμετοχή τους σε κοινωνικές δραστηριότητες, ως μέρος της μη τυπικής εκπαίδευσής τους, έτσι ώστε να μάθουν και να αναπτυχθούν σε προσωπικό επίπεδο.

Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι το έργο του σχολείου και του συλλόγου με τους μαθητές και τις μαθήτριες είναι η ευαισθητοποίηση. Η απόφαση συμμετοχής σε μια εθελοντική δραστηριότητα εναπόκειται στον μαθητή ή στη μαθήτρια και είναι πάντα προαιρετική. Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι για να θεωρηθεί μια ενέργεια ως εθελοντισμός, πρέπει να πραγματοποιείται ελεύθερα και να μην προκαλείται από προσωπική υποχρέωση, νομική υποχρέωση ή, στην προκειμένη περίπτωση, ακαδημαϊκή υποχρέωση.

2. Τεχνικές και εκπαιδευτικοί πόροι για εκπαιδευτικούς προκειμένου να διαχειρίζονται και να ενεργοποιούν ομάδες και να επιβλέπουν εθελοντικά προγράμματα.

Τα προγράμματα εθελοντισμού είναι το τελευταίο βήμα για την εμπλοκή των νέων στα κοινά, επειδή οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να εκπαιδευτούν προηγουμένως σε τρία επίπεδα:

2.1. Η πρώτη επαφή με διαφορετικές πραγματικότητες

Ο στόχος είναι να ευαισθητοποιηθούν οι νέοι ώστε να μάθουν για διάφορες καταστάσεις αποκλεισμού ή φτώχειας και να εξετάσουν τις αιτίες και τις συνέπειές τους.

Για να επιτευχθεί αυτό, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να έχουν καλό περιεχόμενο και υλικό που να συμβάλλει στην έκθεση αυτών των καταστάσεων, προσαρμοσμένο πάντα στην ηλικία των μαθητών και των μαθητριών.

2.2. Ένα πρακτικό παράδειγμα διαχείρισης αυτής της πραγματικότητας

Ο στόχος είναι να γνωρίσουν την απάντηση που δίνουμε ως κοινωνία σε αυτή την πραγματικότητα μέσα από συζητήσεις με ανθρώπους που εμπλέκονται (τόσο εθελοντές όσο και αποδέκτες) ή εγκαταστάσεις κάποιου οργανισμού όπου ήδη υλοποιούνται έργα πολιτών.

Ως εκ τούτου, ο εκπαιδευτικός πρέπει να προετοιμάσει, μαζί με την οργάνωση, μια πρακτική δράση που φέρνει τους νέους πιο κοντά στα προβλήματα που αντιμετωπίζονται μέσω των τοπικών ΜΚΟ.

2.3. Ενδυνάμωση

Τέλος, πρέπει να παρέχουμε εργαλεία για να καταστήσουμε τις ιδέες τους για κοινωνική δράση βιώσιμες και μέρος της λύσης.

Εδώ, οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα να διεξάγουν δραστηριότητες και υπηρεσίες, αλλά πρέπει επίσης να παρακολουθούν τι κάνουν οι νέοι και, στην περίπτωση των εθελοντικών δραστηριοτήτων, να βρίσκονται σε συνεχή επαφή με τις οργανώσεις στις οποίες διεξάγουν τις δραστηριότητες.

3. Ανίχνευση των αναγκών κατάρτισης: Τι πρέπει να γνωρίζουν οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες για μια συγκεκριμένη εθελοντική δραστηριότητα;

Είναι σημαντικό οι μαθητές και οι μαθήτριες να αναλάβουν την ευθύνη της δραστηριότητας από την αρχή, να ενδιαφέρονται για το θέμα που θα καλυφθεί, αν και η απόφαση για τα θέματα που θα καλυφθούν λαμβάνεται μεταξύ του σχολείου και του συλλόγου. Αυτό είναι απαραίτητο, καθώς η συμμετοχή των νέων κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων θα εξαρτηθεί από τον βαθμό ενδιαφέροντος των μαθητών και των μαθητριών και, αν χρειαστεί, θα είναι πιο πιθανό να εμπλακούν κοινωνικά, αν πρόκειται για ένα θέμα που τους ενδιαφέρει.

3.1. Επίγνωση της κοινωνικής πραγματικότητας

Πρώτα απ' όλα, είναι σημαντικό να μάθουν περισσότερα για το θέμα και το τοπικό και διεθνές πλαίσιο. Για παράδειγμα, αν θεωρήσουμε ότι μπορεί να ενδιαφέρονται για τους άστεγους, θα πρέπει να γνωρίζουν για τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης και την κατάσταση των αστέγων στην περιοχή/πόλη τους.

3.2. Επίγνωση της κοινωνικής ανταπόκρισης

Δεύτερον, η πρακτική δραστηριότητα θα τους βοηθήσει να μάθουν για την ανταπόκριση της κοινωνίας σε αυτή την πραγματικότητα. Αυτό θα μπορούσε να γίνει με την προσέγγιση της ένωσης και την επίδειξη του έργου της, κάποιου από το προσωπικό, τους εθελοντές και τις εθελόντριες, έναν αποδέκτη ή τις εγκαταστάσεις της.

3.3. Γνωρίζοντας πώς να βοηθήσετε

Τέλος, αφού εξοικειωθούν με τη θεωρία και την πρακτική, ορισμένοι από τους μαθητές και τις μαθήτριες θα θελήσουν να συμβάλουν στο να αποτελέσουν μέρος της λύσης (αν και όχι όλοι). Γι' αυτούς, θα είναι σημαντικό να μάθουν τι χρειάζεται για να είναι κάποιος εθελοντής ή εθελόντρια και να αναπτύξουν τις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για να είναι ένας πολιτικός παράγοντας: τη στάση τους, τη δέσμευσή τους...

4. Χρήση εξωτερικής εμπειρογνωμοσύνης για την εκπαίδευση των μαθητών και των μαθητριών στον εθελοντισμό

Τα σχολεία θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις γνώσεις των ΜΚΟ με τις οποίες συνεργάζονται από την αρχή και σε όλες τις φάσεις. Δεδομένου ότι οι ενώσεις είναι αυτές που γνωρίζουν καλύτερα την κοινωνική πραγματικότητα και τις ανάγκες που προκύπτουν από αυτή την κατάσταση, τα σχολεία θα πρέπει να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο, αλλά πάντα να μαθαίνουν από την εμπειρία των οργανώσεων.

4.1. Η πρώτη συνάντηση: στόχοι και προστιθέμενη αξία

Σύμφωνα με την Cooperacion Internacional, είναι απαραίτητο να υπάρξει μια πρώτη συνάντηση μεταξύ του σχολείου και των ΜΚΟ, ώστε να υπάρχει συνέπεια των προσδοκιών, δηλαδή να γνωρίζουν και τα δύο μέρη την περίπτωση, τα συμφέροντα και τις δυνατότητες του σχολείου και του άλλου μέρους.

Τα σχολεία θα πρέπει να παρουσιάσουν το ιστορικό της κοινωνικής τους δράσης, τα θέματα που θέλουν να αντιμετωπίσουν, να ορίσουν έναν υπεύθυνο και τα μαθήματα με τα οποία θέλουν να συνεργαστούν.

Από την άλλη πλευρά, οι σύλλογοι πρέπει να παρουσιάσουν τα θέματα που επεξεργάζονται, το υλικό που διαθέτουν και τις πιθανές δυναμικές εντός και εκτός σχολείου, προσαρμοσμένες στην ηλικία των μαθητών.

4.2. Τα εκπαιδευτικά ημερολόγια

Τις εβδομάδες που ακολουθούν αυτή την πρώτη συνάντηση, θα πρέπει να καταρτιστεί ένα σχέδιο για την κατάρτιση και τις δραστηριότητες που θα οργανωθούν για τους νέους και για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να ενταχθούν στο πρόγραμμα εθελοντισμού της οργάνωσης μόλις ολοκληρώσουν την κατάρτιση.

5. Σύστημα παρακολούθησης του έργου για τους εκπαιδευτικούς

Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση θα πρέπει να είναι συνεχής καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, ώστε να γνωρίζουμε πώς οι μαθητές έλαβαν τις συνεδρίες. Θα πρέπει επίσης να υπάρχει συνεπής παρακολούθηση μεταξύ της ένωσης και του σχολείου για να γνωρίζουμε πώς εξελίχθηκε η εμπειρία.

Σύμφωνα με την εμπειρία της Cooperacion Internacional (ΜΚΟ με μεγάλη εμπειρία σε ανάπτυξη δράσεων εθελοντισμού και συνεργασίες με διάφορους φορείς), δεν είναι σκόπιμο να ασκείται υπερβολική πίεση στους εκπαιδευτικούς με τη μέτρηση του αντίκτυπου των προτεινόμενων δραστηριοτήτων στους εθελοντές και τις εθελόντριες. Η εμπειρία μας λέει ότι οι ποιοτικές αξιολογήσεις στις οποίες οι μαθητές και οι μαθήτριες δείχνουν τι έμαθαν, τι τους επηρέασε περισσότερο ή τι θα άλλαζαν σε αυτό που έκαναν κατά τη διάρκεια της ημέρας με ανοιχτές, ανώνυμες ερωτήσεις. Οι ανοικτές ερωτήσεις είναι πιο χρήσιμες για να γνωρίζουμε το βαθμό συμμετοχής των μαθητών και των μαθητριών από τα τυπικά έντυπα ικανοποίησης με κλειστές ερωτήσεις.

Υπό αυτή την έννοια, είναι σημαντικό να υπάρχει ένας χώρος μετά τις εκπαιδευτικές συνεδρίες, όπου κάθε μαθητής και μαθήτρια θα προβληματίζεται σε προσωπικό επίπεδο για όσα είδε ή έμαθε. Ιδανικά, είναι πολύ βολικό να διεξάγεται μετά ένας κοινός προβληματισμός, αν και αυτό θα εξαρτηθεί από το πλαίσιο της τάξης: ηλικία, συμμετοχή...

Τέλος, κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης της δραστηριότητας είναι σημαντικό να υπάρχει συνεχής επικοινωνία με τους εθελοντές και τις εθελόντριες (από τα σχολεία, στην προκειμένη περίπτωση) για να μάθουμε τι χρειάζονται και πώς μπορούμε να τους βοηθήσουμε στην υλοποίηση των δραστηριοτήτων των πολιτών. Αν και τις περισσότερες φορές γίνεται συνήθως ανεπίσημα, είναι ενδιαφέρον να προσπαθήσουμε να συστηματοποιήσουμε τα σχόλια των μαθητών και των μαθητριών για μελλοντικές εμπειρίες.

6. Νομικές πτυχές που πρέπει να ληφθούν υπόψη στις δραστηριότητες εθελοντισμού στα σχολεία

Κάθε χώρα έχει ένα νόμο για τον εθελοντισμό, ο οποίος πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να τηρείται. Στην περίπτωση της Ισπανίας, ο νόμος έχει αντίκτυπο στην οργάνωση και όχι στο σχολείο όσον αφορά την κατανομή των καθηκόντων: τα σχολεία ευαισθητοποιούν και οι δραστηριότητες αυτές θα πρέπει να διασφαλίζονται από τα εκπαιδευτικά κέντρα. Στην περίπτωση των εθελοντικών δραστηριοτήτων, οι εθελοντές και οι εθελόντριες θα ασφαλίζονται από το σωματείο και θα πρέπει να εκπληρώνουν μια σειρά δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Ενδεικτικά, η συμφωνία που έχει υπογράψει η Cooperacion Internacional με τους εθελοντές και τις εθελόντριες περιλαμβάνει τα ακόλουθα σημεία:

6.1. Δικαιώματα των εθελοντών και των εθελοντριών

α) Να λαμβάνουν τακτική ενημέρωση, καθοδήγηση και υποστήριξη, καθώς και τα υλικά μέσα που είναι απαραίτητα για την άσκηση των καθηκόντων τους κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.

β) Να λαμβάνουν την απαραίτητη κατάρτιση για τη σωστή ανάπτυξη των δραστηριοτήτων που τους ανατίθενται.

γ) Να αντιμετωπίζονται ισότιμα, χωρίς διακρίσεις, με σεβασμό της ελευθερίας, της ταυτότητας, της αξιοπρέπειάς τους και άλλων θεμελιωδών δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από συμβάσεις, διεθνείς συνθήκες και το Σύνταγμα.

δ) Να συμμετέχουν ενεργά, συνεργαζόμενοι στην εκπόνηση, τον σχεδιασμό, την εκτέλεση και την αξιολόγηση του προγράμματος εθελοντισμού, σύμφωνα με το ισχύον καταστατικό και τους κανόνες εφαρμογής.

ε) Να καλύπτονται, με έξοδα της εθελοντικής οργάνωσης, από τους κινδύνους ατυχημάτων και ασθενειών που απορρέουν άμεσα από την άσκηση της εθελοντικής δράσης και από την αστική ευθύνη στις περιπτώσεις που το απαιτεί η νομοθεσία του κλάδου, μέσω ασφάλισης ή άλλης οικονομικής εγγύησης.

στ) Να αποζημιώνονται από την εθελοντική οργάνωση για τα έξοδα που πραγματοποιούνται κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της συμφωνίας ενσωμάτωσης και λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο της εθελοντικής δράσης που εκτελούν.

ζ) Να διαθέτουν διαπίστευση που προσδιορίζει την ιδιότητά τους ως εθελοντών και εθελοντριών, αναφέροντας επιπλέον την εθελοντική οργάνωση στην οποία συμμετέχουν.

η) Να ασκούν τη δραστηριότητά τους σύμφωνα με την αρχή της καθολικής προσβασιμότητας προσαρμοσμένη στη δραστηριότητα που ασκούν.

θ) Να λαμβάνουν αναγνώριση από την εθελοντική οργάνωση για την κοινωνική αξία της συνεισφοράς τους και για τις ικανότητες και τις δεξιότητες που αποκτούν ως αποτέλεσμα της εθελοντικής τους εργασίας.

ι) Να επεξεργάζονται και να προστατεύονται τα προσωπικά τους δεδομένα σύμφωνα με τις διατάξεις του Οργανικού Νόμου 15/1999, της 13ης Δεκεμβρίου, για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

ια) Να παύσουν να ασκούν τις δραστηριότητές τους ως εθελοντές και εθελόντριες υπό τους όρους που καθορίζονται στη συμφωνία ενσωμάτωσης.

6.2. Καθήκοντα των εθελοντών και των εθελοντριών

α) Να εκπληρώνουν τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει με την Cooperacion Internacional, οι οποίες αντικατοπτρίζονται στην παρούσα συμφωνία, τηρώντας τους στόχους και το καταστατικό της.

β) Να τηρούν τη δέουσα εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που λαμβάνουν και γνωρίζουν κατά την ανάπτυξη της εθελοντικής τους δράσης.

γ) Να αρνούνται κάθε υλικό ή οικονομικό αντάλλαγμα που ενδέχεται να λάβουν είτε από τα άτομα στα οποία απευθύνεται η εθελοντική δράση είτε από άλλα άτομα που σχετίζονται με την εθελοντική τους δράση.

δ) Να σέβονται τα δικαιώματα των προσώπων στα οποία απευθύνονται: να σέβονται την αξιοπρέπεια και την προσωπική τους ζωή και να συμμορφώνονται με τους κανονισμούς για την αντιμετώπιση των ανηλίκων που θεσπίζει η Cooperacion Internacional.

ε) Να ενεργούν με τη δέουσα επιμέλεια και αλληλεγγύη.

στ) Να συμμετέχουν στα καθήκοντα κατάρτισης που προβλέπονται από την Cooperacion Internacional για τις δραστηριότητες και τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί, καθώς και σε αυτά που απαιτούνται μόνιμα για τη διατήρηση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχουν.

ζ) Να ακολουθούν τις οδηγίες της Cooperacion Internacional σχετικά με την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων που τους έχουν ανατεθεί.

η) Να κάνουν ορθή χρήση της προσωπικής διαπίστευσης και των διακριτικών Cooperacion Internacional.

θ) Να σέβονται και να φροντίζουν τους υλικούς πόρους που τους διατίθενται από την Cooperación Internacional ή τους κοινωνικούς φορείς με τους οποίους συνεργάζονται.

ι) Να συμμορφώνονται με τα μέτρα υγιεινής και ασφάλειας που ισχύουν στην εθελοντική οργάνωση.

ια) Να τηρούν τους κανόνες προστασίας και επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων σύμφωνα με τις διατάξεις του Οργανικού Νόμου 15/1999, της 13ης Δεκεμβρίου, και άλλων εφαρμοστέων κανονισμών.

Τέλος, πρέπει να ληφθούν υπόψη ορισμένες ιδιαιτερότητες. Για παράδειγμα, στις θέσεις εθελοντισμού όπου πρόκειται να πραγματοποιηθεί κάθε είδους συναλλαγή με ανηλίκους, είναι απαραίτητο να υπάρχει μητρώο σεξουαλικών αδικημάτων (στην περίπτωση των μαθητών και των μαθητριών, καθώς είναι και οι ίδιοι ανήλικοι, είναι πολύ δύσκολο να συμβεί αυτό, αλλά στην Ισπανία είναι υποχρεωτικό).